

Jan Paweł
Strumiłowski

Piękno zbawi
świat?

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
1. Prezentacja zagadnienia piękna	25
1.1. Nauki humanistyczne	26
1.1.1. Filozofia	27
1.1.1.1. Obiektywistyczne teorie piękna	28
1.1.1.2. Subiektywistyczne teorie piękna	31
1.1.1.3. Współczesne próby pogodzenia stanowisk	33
1.1.2. Refleksja nad sztuką	35
1.1.2.1. Intuicyjny charakter piękna	36
1.1.2.2. Piękno jako wyraz transcendencji i Tajemnicy	38
1.1.2.3. Związek piękna z cierpieniem	41
1.1.3. Nauki psychologiczne	44
1.1.3.1. Neurobiologiczne korelaty piękna	45
1.1.3.2. Piękno jako określanie nieokreślonego	47
1.2. Teologia	49
1.2.1. Pismo Święte	50
1.2.1.1. Stary Testament	51
1.2.1.2. Nowy Testament	54
1.2.2. Ojcowie Kościoła	56
1.2.2.1. Ojcowie wschodni	57
1.2.2.2. Ojcowie zachodni	63
1.2.2.3. Inne tradycje starożytne	65
1.2.3. Średniowiecze	67
1.2.3.1. Teologia piękna zapisana w sztuce	68
1.2.3.2. Teologia piękna zapisana w doktrynie	70
1.2.4. Nowożytność	73
1.2.5. Wiek XIX i XX	77

1.2.5.1.	Zagadnienie piękna w teologii	78
1.2.5.2.	„Religia sztuki”	81
1.3.	Dookreślenie istoty fenomenu piękna	85
1.3.1.	Piękno prawdziwe a piękno pozorne	86
1.3.2.	Piękno stworzone a Piękno niestworzone	87
1.3.3.	Piękno jako <i>locus theologicus</i> ?	94
2.	Teo-ontologia piękna – źródło estetyki	99
2.1.	Trynitarna geneza piękna	100
2.1.1.	Estetyka Trójcy w jej immanencji	101
2.1.1.1.	Trójjedyność jako zasada piękna	101
2.1.1.2.	Osoby i relacje jako zasada piękna	104
2.1.2.	Estetyka Trójcy w jej ekonomii	107
2.1.2.1.	Proces twórczy jako odzwierciedlenie relacji wewnątrztrynitarnych	108
2.1.2.2.	Piękno stworzone jako odbicie Trójcy	110
2.2.	Chrystologiczna geneza piękna	114
2.2.1.	Piękno Stwórcy odzwierciedlone w stworzeniu	114
2.2.2.	Estetyka Wcielenia	117
2.2.2.1.	Wcielenie jako warunek piękna	117
2.2.2.2.	Wcielenie jako pełnia piękna	121
2.2.3.	Problem kenozy najpiękniejszego z synów ludzkich	123
2.2.3.1.	Kenotyczna zasada estetyczna	124
2.2.3.2.	Supremacja piękna kenotycznego	127
2.2.3.3.	Staurologiczne przewartościowanie estetyki	129
2.2.4.	Struktura formalna estetyki Wcielenia	131
2.2.4.1.	Wewnętrzna struktura i dynamika piękna	132
2.2.4.1.1.	Problem różnicy natur a zagadnienie emanacji	132
2.2.4.1.2.	Zestrojenie natur jako zasada estetyczna	135
2.2.4.1.3.	Estetyczna zasada hipostatyczna	139
2.2.4.2.	Apofatyczny charakter percepcji piękna	145
2.3.	Aplikacja teo-ontologii	150
2.3.1.	Estetyczna teologia ikony	150
2.3.1.1.	Historia teologii ikony	151
2.3.1.2.	Teologia piękna	154
2.3.1.3.	Ikona a idol	159
2.3.2.	Teo-ontologia w sztuce	161
2.3.2.1.	Teologia ikony a teologiczne znaczenie sztuki w ogóle	161
2.3.2.2.	Teologiczne znaczenie piękna w ogólności	168
2.3.2.3.	Chrześcijańska aplikacja piękna	170

3.	Antropologiczne znaczenie piękna – cel estetyki	175
3.1.	Osobotwórcze znaczenie piękna	177
3.1.1.	Fundamentalne założenia antropologii estetycznej	178
3.1.2.	Agapetologiczne znaczenie piękna	182
3.1.2.1.	Piękno jako <i>eros</i>	183
3.1.2.2.	Piękno jako <i>agape</i>	187
3.2.	Wiarotwórcze znaczenie piękna	190
3.2.1.	Możliwość estetycznej inicjacji wiary	191
3.2.1.1.	Piękno w kontekście teologii Objawienia	191
3.2.1.2.	Estetyczny charakter wiary	194
3.2.2.	Antropologiczno-estetyczne podstawy wiary	196
3.2.2.1.	Teoria zmysłów duchowych	197
3.2.2.2.	Kontemplacja estetyczna a θεωρία φυσική	200
3.2.3.	Piękno jako kategoria wpływająca na wiarę	203
3.2.3.1.	Piękno jako kategoria towarzysząca poznaniu konceptualnemu	203
3.2.3.2.	Piękno jako kategoria epifanijna w poznaniu intuicyjnym	207
3.2.3.2.1.	Poznanie racjonalne i poznanie estetyczne	208
3.2.3.2.2.	Odmienność poznania estetycznego	211
3.2.3.2.3.	Intuicyjny charakter poznania estetycznego	215
3.2.3.2.4.	Ekskurs – teologia procesu	218
3.3.	Jednoczące znaczenie piękna	220
3.3.1.	Ogólne założenia dotyczące jednoczącego aspektu piękna	220
3.3.1.1.	Charakterystyka jednoczącego charakteru piękna	221
3.3.1.2.	Podstawy uzasadniające jednoczące działanie piękna	225
3.3.2.	Piękno jako element jednoczący człowieka z człowiekiem	229
3.3.3.	Piękno jako element jednoczący człowieka z Bogiem	231
3.3.3.1.	Założenia dotyczące jednoczącego znaczenia piękna	231
3.3.3.2.	Konkretyzacja jednoczącego charakteru piękna	233
3.3.3.3.	Ontologia piękna, które jednoczy	237
3.3.4.	Piękno jako element przemieniający	240
3.3.4.1.	Potrzeba zbawienia na drodze piękna	241
3.3.4.2.	Przemieniające działanie piękna	244
3.3.4.2.1.	Piękno jako źródło przemiany	244
3.3.4.2.2.	Piękno w procesie przemiany	247
3.3.5.	Meta-teologiczne konsekwencje soteriologii piękna	250

4.	Egzystencjalne znaczenie piękna – dynamika estetyki	255
4.1.	Estetyczny charakter doświadczeń religijnych	257
4.1.1.	Rozbieżności i próba ich przezwyciężenia	258
4.1.1.1.	Problem dynamizmu objawiania się Boga	258
4.1.1.2.	Problem kompatybilności doświadczenia mistycznego i estetycznego	260
4.1.2.	Zbieżność obu doświadczeń	263
4.1.2.1.	Analogiczność doświadczeń	263
4.1.2.2.	Współistnienie doświadczeń	268
4.1.2.3.	Współzależność doświadczeń	272
4.2.	Dynamika doświadczeń estetyczno-religijnych	277
4.2.1.	Struktura doświadczenia Boga w doświadczeniu estetycznym	277
4.2.1.1.	Kondycja człowieka z punktu widzenia soteriologii piękna	277
4.2.1.2.	Statyczna struktura soteriologii piękna partycypującego	279
4.2.2.	Struktura doświadczenia piękna w doświadczeniu Boga (mistycznym)	283
4.2.2.1.	Ogólne cechy estetycznego doświadczenia Boga	284
4.2.2.2.	Dynamiczna struktura doświadczenia boskiego piękna	287
	Zakończenie	293
	Bibliografia	301
	Indeks osób	321